



EUROPEAN COURT OF HUMAN RIGHTS
COUR EUROPÉENNE DES DROITS DE L'HOMME

© Министерство на правосъдието на Република България, mjs.bg. Разрешението за повторно публикуване на този неофициален превод е предоставено единствено за целите на включването му в базата данни HUDOC на ЕСПЧ.

© Ministry of Justice of the Republic of Bulgaria, mjs.bg. Permission to re-publish this non-official translation has been granted for the sole purpose of its inclusion in the Court's database HUDOC.

ЕВРОПЕЙСКИ СЪД ПО ПРАВАТА НА ЧОВЕКА

ПЕТО ОТДЕЛЕНИЕ

КОНОВСКИ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

(Жалба № 33231/04)

РЕШЕНИЕ

СТРАСБУРГ

2 септември 2010 г.

ОКОНЧАТЕЛНО

02/12/2010

Това решение е окончателно при условията, посочени в чл. 44 § 2 от Конвенцията, но може да претърпи редакционни промени.

РЕШЕНИЕ КОНОВСКИ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

По делото „Коновски срещу България“,

Европейският съд по правата на човека (Пето отделение), заседаващ като Отделение в състав:

Пеер Лоренцен (Peer Lorenzen), *председател*,
Ренате Йегер (Renate Jaeger),
Карел Юнгвирт (Karel Jungwiert),
Райт Марусте (Rait Maruste),
Марк Вилигер (Mark Villiger),
Изабел Беро-Лефевр (Isabelle Berro-Lefèvre), *съдии*,
Павлина Панова, *съдия ad hoc*,

както и г-н Стивън Филипс (Stephen Phillips), *заместник-секретар на Отделението*,

след обсъждане в закрито заседание на 6 юли 2010 г.,
се произнесе със следното съдебно решение, постановено на същата дата:

ПРОЦЕДУРАТА

1. Делото е образувано по жалба (№ 33231/04) срещу Република България, подадена на 7 септември 2004 г. в Съда на основание на член 34 от Конвенцията за защита правата на човека и основните свободи („Конвенцията“) от българския гражданин, г-н Петьо Георгиев Коновски („жалбоподателя“).

2. Жалбоподателят се представлява от г-н В. Василев, адвокат в София. Българското правителство („Правителството“) се представлява от своя агент – г-жа Д. Димова от Министерството на Правосъдието.

3. На 4 февруари 2008 г. Председателят на Пето отделение решава да съобщи на Правителството за жалбата. Като се позовава на възможността, предоставена от член 29 § 3 от Конвенцията, Съдът решава също така да се произнесе едновременно по допустимостта на жалбата и по същество.

4. Тъй като съдия Здравка Калайджиева, избрана от страна на България, си прави отвод, на 1 февруари 2010 г. Правителството назначава на нейно място г-жа П. Панова в качеството ѝ на съдия *ad hoc* (бивши членове 27 § 2 от Конвенцията и 29 § 1 а) от Правилника на съда).

ФАКТИТЕ

I. ОБСТОЯТЕЛСТВА ПО ДЕЛОТО

5. Жалбоподателят е роден през 1961 г. и живее в София.

6. Жалбоподателят е оперен певец. До образуването на наказателното производство той е живял и работил в Италия.

7. На 4 юни 1993 г. жалбоподателят, който е задържан предишния ден, е привлечен като обвиняем за измама с помощта на преправени официални документи. Обвинен е в изтеглянето на пари от сметките на двама души. Наложена му е мярка „временно задържане”.

8. На 13 юли 1993 г. жалбоподателят е привлечен като обвиняем за измама и фалшификация по отношение на други факти, наказуеми с лишаване от свобода съответно до шест години и до три години (чл. 209, ал. 1 и чл. 308, ал. 1 от Наказателния кодекс).

9. На 4 август 1993 г. жалбоподателят е освободен под гаранция от 15 000 стари български лева.

10. На 11 август 1997 г. окръжният прокурор частично прекратява делото, като преустановява наказателното преследване за измама с помощта на преправени официални документи. Досието по останалите основания е препратено на компетентната районна прокуратура.

11. В изпълнение на постановления на районния прокурор от 8 април и 23 декември 1998 г., досието се връща на следователя за допълнително разследване.

12. Междувременно, на 15 юни 1998 г., на жалбоподателя е наложена забрана за напускане пределите на страната, за която забрана той не е уведомен. Научава за нея на неуточнена дата при проверка в районно управление на полицията.

13. С постановление от 9 октомври 2000 г. в отговор на подадена от страна на жалбоподателя молба окръжният прокурор отменя наложената му забрана за напускане на страната. Жалбоподателят не е уведомен за това постановление.

14. На 15 април и 2 юли 2002 г. жалбоподателят изпраща писма до прокуратурата с молба за прекратяване на наказателното производство срещу него. Прокуратурата го информира, че молбата му не може да бъде разгледана, тъй като следствената служба не е изпратила наказателното дело.

15. На 1 юли 2003 г., както и на 9 януари и 28 юли 2004 г., жалбоподателят подава жалба на основание на член 239а Наказателно-процесуалния кодекс от 1974 г. (впоследствие отменен) в Софийски районен съд София срещу прекомерната продължителност на предварителното разследване.

16. На неуточнени дати районният съд изисква от прокуратурата да му предостави наказателното дело. На 21 декември 2004 г. районният прокурор установява, че наказателното дело не може да бъде намерено и нарежда неговото възстановяване.

17. На 18 май 2005 г. Софийски районен съд издава постановление, с което определя на прокурора двумесечен срок за съставяне на обвинителния акт и изправяне на жалбоподателя пред съда или за прекратяване на наказателното производство.

РЕШЕНИЕ КОНОВСКИ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

18. На 17 август 2005 г. поради липса на достатъчно доказателства и изтичане на определения от районния съд срок (съгласно член 239а от Наказателно-процесуалния кодекс от 1974 г.) компетентният прокурор прекратява делото.

ПРАВОТО

I. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 6 § 1 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

19. Жалбоподателят твърди, че продължителността на производството не отговаря на изискването за „разумен срок“, предвиден в член 6 § 1 от Конвенцията:

„Всяко лице, при решаването на правен спор относно неговите граждански права и задължения или основателността на каквото и да е наказателно обвинение срещу него, има право на справедливо и публично гледане на неговото дело в разумен срок от (...) съд“

20. Правителството се противопоставя на това становище. То прави възражение за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита, като изтъква, че оправдателната присъда дава право на жалбоподателя да получи обезщетение, тъй като държавата носи отговорност за понесени вреди по силата на член 2 от Закона за отговорността на държавата и общините.

A. Допустимост

21. Съдът отбелязва, че възражението за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита е тясно свързано с разпоредбите на член 13 относно съществуването на ефикасни правни средства за поправяне на нарушението на член 6 § 1, от което следва необходимостта то да бъде разгледано по същество.

В допълнение Съдът констатира, че прекратяването на наказателното производство срещу жалбоподателя е мотивирано главно от липсата на достатъчно доказателства (параграф 17 по-горе). При тези обстоятелства не може да се заключи, че прекратяването на производството представлява признание, пряко или косвено, че делото не е било разгледано в разумен срок (вж. *Иван Христов срещу България*, реш. № 32461/02, § 38, 20 март 2008 г.).

Накрая Съдът констатира, че жалбата не е явно необоснована по смисъла на член 35 § а) от Конвенцията, нито е недопустима н друго основание. Следователно трябва да бъде обявена за допустима.

Б. По същество

22. Въпросният период започва да тече на 13 юли 1993 г. и приключва на 17 август 2005 г. Той продължава над дванадесет години, без да надхвърли фазата на предварителното разследване.

23. Съдът припомня, че разумната продължителност на производството се определя в зависимост от обстоятелствата и като се имат предвид утвърдените в практиката на Съда критерии, а именно: сложността на делото, поведението на жалбоподателя и на компетентните органи (вж. сред много други източници *Пелисие и Саси срещу Франция (Pélissier et Sassi c. France)* [ГК], реш. № 25444/94, § 67, ЕСПЧ 1999-II).

24. Съдът многократно е разглеждал дела по сходни въпроси и е установявал нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията (вж. сред други източници *Османов и Юсеинов срещу България*, № 54178/00 и реш. № 59901/00, 23 септември 2004 г., *Иван Христов срещу България*, № 32461/02, 20 март 2008 г., и *Василев и други срещу България*, № 61257/00, 8 ноември 2007 г.). Той установява, че през дълги периоди от време (1993 – 1997 г., 1998 – 2000 г. и 2000 – 2003 г.) производството стои в мъртва точка, без да бъдат извършени никакви процесуални или следствени действия. Съдът счита, че няма никакво основание да се заключи, че закъснението се дължи на поведението на жалбоподателя.

25. В заключение, като взима предвид цялата налична информация и горепосочените критерии, Съдът счита, че не е спазено изискването за разглеждане на делото в разумен срок.

Следователно е налице нарушение на член 6 § 1.

II. ТВЪРДЯНО НАРУШЕНИЕ НА ЧЛЕН 13 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

26. Жалбоподателят се оплаква също така от липсата на съд в България, пред който може да обжалва прекомерната продължителност на производството. Той се позовава на член 13 от Конвенцията:

„Всеки, чиито права и свободи, провъзгласени в тази Конвенция, са нарушени, има право на ефикасни правни средства за тяхната защита пред съответните национални власти, дори и нарушението да е извършено от лица, действащи при упражняване на служебни функции.”

А. Допустимост

27. Съдът отбелязва, че жалбата не е явно необоснована по смисъла на член 35 § а) от Конвенцията и не е недопустима на друго основание. Следователно трябва да бъде обявена за допустима.

Б. По същество

28. Правителството оспорва становището на жалбоподателя и потвърждава, че той е имал възможност, но е пропуснал да предприеме действия в своя защита по силата на Закона за отговорността на държавата и общините за вреди.

29. Жалбоподателят възражава, че при оправдателна присъда Законът за отговорността на държавата и общините за вреди предвижда обезщетение за вреди, причинени от необосновано обвинение, а не от прекомерна продължителност на производството.

30. Съдът счита, че това основание е свързано с основанието, разгледано по-горе. Следователно жалбата в тази си част също е допустима.

31. Съдът отбелязва, че аргументите на Правителството за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита по сходни дела вече са били отхвърляни (*Киров срещу България*, № 5182/02, § 80, 22 май 2008 г.). Съдът не вижда причини в конкретния случай да стигне до различно заключение.

32. Следователно Съдът отхвърля възражението на Правителството за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита и счита, че е налице нарушение на член 13 от Конвенцията, тъй като вътрешното право не предвижда средство за обжалване, което да осигури справедливо и публично гледане на делото в разумен срок, съгласно изискванията на член 6 § 1 от Конвенцията.

III. ОТНОСНО ПРИЛОЖИМОСТТА НА ЧЛЕН 41 ОТ КОНВЕНЦИЯТА

33. Съгласно член 41 от Конвенцията,

„Ако Съдът установи нарушение на Конвенцията или на Протоколите към нея и ако вътрешното право на съответната Високодоговаряща страна допуска само частично обезщетение, Съдът, ако е необходимо, постановява предоставянето на справедливо обезщетение на потърпевщата страна.“

A. Вреди

34. Жалбоподателят претендира 50 000 евро (EUR) за понесени неимуществени вреди.

35. Правителството оспорва тези претенции.

36. Съдът преценява за разумна и постановява изплащането на сумата от 7 200 EUR за понесени неимуществени вреди.

Б. Разноски

37. Жалбоподателят претендира също така 2 120 EUR за разноски по делото, направени пред Съда.

38. Правителството оспорва тези претенции.

39. Според практиката на Съда жалбоподател има право на възстановяване на разноски само доколкото е доказал, че същите са действително понесени, направени са по необходимост и са в разумен размер. В случая, като има предвид представените документи и горепосочените критерии, Съдът преценява за разумна и постановява изплащането на сумата от 820 EUR за всички разноски по делото на жалбоподателя пред Съда.

В. Лихва за забава

40. Съдът счита за уместно лихвата за забава да се основава на лихвения процент по пределното кредитно улеснение на Европейската централна банка, към който следва да се добавят три процентни пункта.

ПО ИЗЛОЖЕНИТЕ СЪОБРАЖЕНИЯ СЪДЪТ ЕДИНОДУШНО:

1. *Постановява* разглеждането по същество на повдигнатото възражение за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита от страна на Правителството и *обявява* жалбата за допустима;
2. *Постановява*, че е налице нарушение на член 6 § 1 от Конвенцията;
3. *Постановява*, че е налице нарушение на член 13 от Конвенцията и отхвърля повдигнатото възражение за неизчерпване на вътрешноправните средства за защита от страна на Правителството;
4. *Постановява*:

а) ответната държава да заплати в срок от три месеца от деня, в който решението стане окончателно съгласно член 44 § 2 от Конвенцията, следните суми, обвърнати в български лева по валутен курс към датата на плащането – 7 200 EUR (седем хиляди и двеста евро) за понесени неимуществени вреди и 820 EUR (осемстотин и двадесет евро) за разноски, заедно с всички данъци, които могат да бъдат дължими от жалбоподателя върху тази сума;

РЕШЕНИЕ КОНОВСКИ СРЕЩУ БЪЛГАРИЯ

б) от датата на изтичане на посоченият срок до датата на плащане върху тази сума ще бъде дължима проста лихва, равна на пределния лихвен процент по заеми на Европейската централна банка за периода на забава, с добавени три процентни пункта;

5. *Отхвърля* останалата част от исковата претенция за справедливо обезщетение.

Изготвено на френски език и оповестено в писмен вид на 2 септември 2010 г. в съответствие с член 77 §§ 2 и 3 от Правилника на Съда.

Стивън Филипс
Заместник-секретар

Пеер Лоренцен
Председател